

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 146

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 16 februari 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

'Buurten met erfgoed' - Evaluatie en verdere ontwikkeling

Het project 'Buurten met erfgoed' is een initiatief van het Agentschap Onroerend Erfgoed, dat ook instaat voor de financiering ervan.

'Buurten met erfgoed' wil basisscholen stimuleren om op zoek te gaan naar het verhaal achter hun eigen omgeving en de kennis hierover te gebruiken als onderwijsmiddel. Scholen, leerkrachten, ouders en grootouders werken hiervoor samen met lokale en regionale erfgoed-, cultuur- en natuurmedewerkers.

In de schooljaren 2012-2013 en 2013-2014 ging 'Buurten met erfgoed' van start met een paar proefprojecten in enkele Vlaamse scholen.

Voor het schooljaar 2014-2015 wordt op de website van het Agentschap Onroerend Erfgoed verwezen naar 'pilotprojecten', beperkt tot de basisscholen op het grondgebied van drie gemeenten (Geraardsbergen, Nevele en Sint-Pieters-Leeuw).

Schooljaar 2015-2016 waren de basisscholen in de fusiegemeente Beernem het decor voor wat opnieuw een 'pilotproject' genoemd werd.

In mei 2017 lanceerde de stuurgroep 'Buurten met Erfgoed' een 'Draaiboek voor trekkers' voor diegenen die een coachingtraject willen opstarten.

In april 2018 start in dit kader het vormingsprogramma 'Train-de-Trainer'.

1. Werd er een evaluatie gemaakt van de respectieve proef- en pilotprojecten en zo ja, wat was hiervan de uitkomst?
2. Is de opstartfase van 'Buurten met erfgoed' met de lancering van het 'Draaiboek voor trekkers' definitief achter de rug?
3. Wat was het budget voor 'Buurten met erfgoed' voor de opstart sinds 2012?
4. Hoeveel aanvragen voor het opzetten van zo'n coachingtraject noteerde het agentschap sinds mei 2017?
5. Hoe ziet de minister de verdere ontwikkeling van het project 'Buurten met erfgoed'?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 146 van 16 februari 2018

van **MANUELA VAN WERDE**

1. Ik geef eerst een korte historie van het project 'Buurten met erfgoed'.

Het project 'Buurten met erfgoed' is opgestart in 2012 en gefinancierd door het agentschap Onroerend Erfgoed. De inhoudelijke opvolging was in handen van een stuurgroep. De partners die in de stuurgroep zetelden waren FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed; CANON, de cultuurcel van het Vlaams Ministerie voor Onderwijs en Vorming; EDO, Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie; Heemkunde Vlaanderen, ankerpunt voor de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De externe procesbegeleiding gebeurde in de eerste twee schooljaren door de Pedagogische Begeleidingsdienst van de Stad Gent, vanaf schooljaar 2014-2015 door Mooss vzw, landelijke jeugddienst voor kunst- en erfgoededucatie.

Aanleiding voor het project was de vaststelling dat lagere scholen het erfgoed uit de eigen schoolomgeving te weinig bij de lessen betrekken. Dit komt aan de ene kant omdat het lesmateriaal zich zelden op de lokale omgeving toespitst, maar ook omdat de leerkrachten zelf, in tegenstelling tot enkele decennia geleden, nog zelden in de schoolomgeving wonen. Aan de andere kant zet de onderwijsinspectie de scholen ertoe aan om 'de schoolomgeving sterker bij de onderwijspraktijk te betrekken'.

Tijdens de **schooljaren 2012-'13 en 2013-'14** liepen de eerste proefprojecten 'Buurten met erfgoed' in een twaalfstal lagere basisscholen. In die proefprojecten werkten de leerkrachten van de tweede graad van de deelnemende scholen samen met lokale en regionale erfgoedpartners een verrassend erfgoedproject in de schoolomgeving uit dat ze later in het schooljaar met de leerlingen uitvoerden en beleefden. Een externe coach - de Pedagogische Begeleidingsdienst van de stad Gent - begeleidde het creatieve proces.

Vanaf het **schooljaar 2014-'15** besloot de stuurgroep om niet langer individuele scholen te begeleiden, maar te werken met pilootgemeenten waarvan alle basisscholen werden uitgenodigd om in het project te stappen. In het schooljaar 2014-'15 waren die pilootgemeenten Nevele, Geraardsbergen en Sint-Pieters-Leeuw. Zowat 90 procent van alle scholen van de verschillende netten stapten enthousiast mee in het project. De begeleiding (één gezamenlijke startdag voor alle scholen van de gemeente en drie opvolgssessies) gebeurde voor alle scholen gemeenschappelijk. De scholen werkten het project verder uit voor hun leerlingen en hun schoolomgeving.

Voor het **schooljaar 2015-'16** werden de ervaringen van de voorbije proef- en pilootprojecten gebundeld in één nieuwe pilootgemeente (Beernem). De acht basisscholen van de fusiegemeente stapten samen met een tiental lokale en regionale erfgoedwerkers in het project. Er werd vooral ingezet op de communicatie over het project: de beschrijving van de projecten op een website, de uitwerking van een leidraad, de publicatie van een theoretisch kader over de voordelen van de aandacht voor erfgoed in de eigen omgeving en omgevingsonderwijs.

De proefprojecten hadden telkens vrij veel succes en er was ook veel vraag vanuit lokale actoren om een proefproject op te starten. De doelstelling van het project 'Buurten met erfgoed' was om te komen tot een methodologie en een handleiding waarmee scholen zelf aan de slag kunnen. Na elke schooljaar evalueerde de stuurgroep de projecten en nam verbeterpunten mee voor het volgende project. Alle ervaringen en aandachtspunten werden verwerkt in het didactisch materiaal dat uit het project voortvloeide.

2. Het theoretisch kader voor het project werd uitgediept in de [handleiding Dieper dan Shakespeare, hoger dan de kathedraal](#), uitgegeven door het agentschap Onroerend Erfgoed in oktober 2016. Deze handleiding moedigt leerkrachten, leerlingen, erfgoeddeskundigen en gemeentebesturen aan om het erfgoed in hun buurt te (her)ontdekken en als lesmateriaal te gebruiken.

In mei 2017 lanceerde de stuurgroep van Buurten met erfgoed een [draaiboek voor trekkers](#) die een coachingstraject willen opstarten. Op 5 mei 2017 organiseerde FARO samen met de leden van de stuurgroep een studienamiddag over 'Buurten met erfgoed' in Dilbeek.

Met deze handleiding, het draaiboek en de studiedag werden de doelstellingen van het educatief project gehaald. Aangezien erfgoededucatie geen kerntaak van het agentschap Onroerend Erfgoed is, stopte het traject hier dan ook voor mijn administratie. Het project 'Buurten met erfgoed' wordt verdergezet door de andere partners van de stuurgroep in het coachingstraject train-de-trainer.

Meer informatie over de historiek van het project en over het huidige coachingstraject vind je op www.buurtenmeterfgoed.be.

3. Het project 'Buurten met erfgoed' werd gecoördineerd door een deeltijds gedetacheerde leerkracht bij het agentschap Onroerend Erfgoed. De detacheringskosten van 2012 t.e.m. 2017 bedroegen 124.559,75 euro; daarbovenop kwamen nog 2.891 euro verplaatsingskosten. De kostprijs voor de externe procesbegeleiding en onderteuning van de workshops bedroeg in totaal 9.282 euro. De drukkosten voor de handleiding 'Dieper dan Shakespeare, hoger dan de kathedraal' bedroegen 1037 euro. Dat brengt de totale projectkostprijs voor het agentschap op 143.906,36 euro.
4. Het agentschap is niet meer betrokken bij het project. De aanvragen verlopen via de website <http://www.buurtenmeterfgoed.be/nl/vorming/>. Een eerste coachingstraject start op donderdag 26 april 2018, gevolgd door drie terugkombijeenkomsten. De vorming is beperkt tot 12 deelnemers.
5. Het project wordt nu verder gedragen door een stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van:
 - Educatie voor duurzame Ontwikkeling van het Departement Omgeving
 - Heemkunde vlaanderen
 - Herita
 - CANON Cultuurcel
 - Erfgoedcel Pajottenland Zennevallei
 - Mooss vzw
 - FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed

Sinds de zomer van 2017 krijgen zij ondersteuning door een private financiële instelling.

Aangezien erfgoededucatie geen kerntaak is van het agentschap, is mijn administratie niet meer bij het verdere verloop betrokken. Ik wijs er evenwel op dat de Vlaamse overheid verschillende partners subsidieert die veel aandacht hebben voor erfgoededucatie of een publiekgerichte werking naar jongeren en kinderen. Ik denk bijvoorbeeld aan de initiatieven van Herita hieromtrent of de jeugdwerking van vzw Het Orgel in Vlaanderen.